

Yüksək rəqabətqabiliyyətli təhsil

Ölkəmizdə təhsilin keyfiyyət göstəricilərinin Avropa standartlarına uyğunlaşdırılması istiqamətində görülən tədbirlər gələcəyə ümidlə baxmağa əsas verir

Müasir qloballaşma dövründə təhsil sisteminin inkişafının daha yüksək səviyyəyə qaldırılması, təhsilin keyfiyyətinin artırılması gündən-günə inkişaf edən Azərbaycanın əsas strateji hədəflərindədir. Təhsilin keyfiyyət göstəricilərinin Avropa standartlarına uyğunlaşdırılması dövlətimizin qarşısında prioritet vəzifə kimi durur.

Respublikamızın inkişaf konsepsiyasına uyğun olaraq, insan kapitalının inkişafına önəm verən, insan resurslarının yetişdirilməsini və idarə edilməsini reallaşdıran müasir təhsil sisteminin yaradılması artıq son bir neçə ildir ki, ön plana çəkilir. Qarşıya qoyulmuş məqsəddən irəli gələrək, beynəlxalq standartlara cavab verən təhsil sisteminin inkişaf istiqamətləri və başlıca hədəfləri dəqiq müəyyənləşdirilib. Prezident İlham Əliyevin 2015-ci il 19 yanvar tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın həyata keçirilməsi ilə bağlı Fəaliyyət Planı"nda təhsil sisteminin bütün pillələrinin yeniləşməsi ilə bağlı mərhələlərlə həyata keçiriləcək tədbirlər sistemi öz geniş əksini tapıb. Hazırda başlıca vəzifə nəzərdə tutulmuş həmin tədbirlərin məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilməsidir.

Müstəsna əhəmiyyət kəsb edən təhsil haqqında Dövlət Strategiyası ölkəmizdə səriştəli kadr potensialına və qabaqcıl texnologiyalara əsaslanan infrastruktura malik təhsil sisteminin yaradılması üçün bir sıra tədbirlərin həyata keçirilməsini nəzərdə tutur. Onlardan biri bacarıqlı pedaqoji kadrların hazırlanmasıdır. Bu baxımdan müasir tələblərə cavab verən müəllim hazırlığı sisteminin formalaşması, yeni təlim texnologiyaları və informasiya vasitələrindən professional səviyyədə istifadə yollarının müəyyənləşdirilməsi kimi məsələlərin həlli böyük əhəmiyyət kəsb edir. Son illərdə elmi-pedaqoji kadr potensialının gücləndirilməsi sahəsində çox iş görülmüşdür. Auditoriyaların kompyuterləşdirilməsi, elektron lövhələrlə təchizi, internet şəbəkəsi sistemə qoşulması, müəllimlərin informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə proqramları üzrə treninqlərə cəlb olunması təhsilin keyfiyyətinə müsbət təsir göstərib.

Dövlət Strategiyasında qarşıya qoyulan hədəflərdən biri də distant təhsillə bağlı inkişafa nail olmaqdır. İstər Bakıda, istərsə də respublikanın müxtəlif bölgələrində sağlamlıq imkanları məhdud olan uşaqların təhsili sahəsində həyata keçirilən tədbirlərin nəticələri bu istiqamətin əhəmiyyətini göstərir. Elm kimi təhsilin də qloballaşması, elmlə təhsilin vəhdətinin ön plana çıxması yaşadığımız dünyanın realıqlarından biridir. Bu baxımdan xarici ölkələrin qabaqcıl təhsil ocaqları ilə elm-təhsil əlaqələri və təhsil sistemləri arasında inteqrasiya zəruri vəzifə kimi qarşıda dayanır.

Təhsil sahəsində maliyyələşdirmənin dayanıqlı olmasının təmini də Dövlət Strategiyasında nəzərdə tutulan əsas məsələlərdən biridir. Hazırda maddi həvəsləndirmə sisteminin təkmilləşdirilməsi üzrə işlər aparılır. Şübhə yoxdur ki, stimullaşdırıcı mexanizmlərin tətbiqi müəllimlərin peşəkarcılığının, səriştəlilik səviyyəsinin yüksəldilməsinə, sağlam rəqabətin formalaşma-

sına müsbət təsir edəcək, hər bir təhsilverənə öz işinə tənqidi yanaşmaq imkanı yaratmaqla inkişaf perspektivlərini göstərəcək və nəticə etibarilə müəllim əməyinin keyfiyyətinin yüksəlməsinə gətirib çıxaraçaq. Təsədüfi deyil ki, son çıxışlarında təhsil naziri Mikayıl Cəbbarov müəllim əməyinə yüksək qiymət verilməsinin vacibliyini dönmə-dönmə qeyd edib: "Müəllim sənəti çətin olması ilə yanaşı, az maaşlı olduğundan təcridcən cəmiyyətdə cəlbədiciliyini itirmək təhlükəsi ilə üzleşirdi və nəticədə savadlı gənclər özləri üçün qazanc baxı-

ruri şərtlər ortaya qoyulub. İnanırıq ki, müəllimlərin maddi rifah halının yaxşılaşdırılmasına səbəb olacaq bu qərar təhsildə keyfiyyət dəyişiklikləri ilə müşayiət olunacaq, təhsilimizin tərəqqisinə güclü təkan verəcək, müəllimlərin peşəkarcılıqına stimül yaradacaq. Bu qərar on minlərlə müəllim ailəsinə böyük sevinc gətirdiyi üçün onların adından Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevə öz dərin təşəkkürümüzü bildiririk".

Bu gün kimsə şübhə etmir ki, müasir dövrün tələblərinə cavab verən təhsilin in-

sında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası" və həmin Strategiya ilə bağlı cənab Prezidentin bu yaxınlarda imzaladığı yeni sərəncamı ilə təsdiq olunmuş Fəaliyyət Planında ilk peşə-ixtisas təhsili sahəsində cəmiyyətin tələblərinə uyğun standartların və kurikulumlarının hazırlanması, müasir təminatlı peşə tədris mərkəzlərinin və komplekslərinin yaradılması nəzərdə tutulmuş və konkret inkişaf istiqamətləri müəyyənləşdirilmişdir. Dövlətimizin qayğı və diqqəti nəticəsində son illər bu sahədə əldə olunmuş nailiyyətlər 2014-cü ildə də

mindən daha perspektivli olan başqa peşələr seçirdilər. Müəllim peşəsinin ictimai nüfuzunun bərpası, onun maddi və mənəvi motivasiyası, pedaqoji təhsilə istedadlı gənclərin cəlb olunması - bütün bunlar təhsil islahatlarının uğurla həyata keçirilməsi üçün ən vacib amillərdir". Nazirin sözlərinə görə, maddi stimulların yaradılması ilə paralel olaraq, təhsil sisteminə çalışan müəllimlərin peşəkarcılıq səviyyəsinin yoxlanılması, müəllim-şagird nisbətini və müəllimlərin həftəlik dərslər yükünü normal sınırlarla optimallaşdırma tədbirlərinin görülməsi zərurətə çevrilmişdi: "2014-cü ildə paytaxt məktəblərində çalışan 30 min müəllimin ixtisas və metodika sahəsində biliklərinin, kommunikativ qabiliyyətlərinin diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılıb. Bu qiymətləndirmə müəllimlərin peşəkarcılıq səviyyəsinin müəyyənləşdirilməsi baxımından etibarlı mənbə olub. İlk mərhələdə paytaxtdakı məktəbləri əhatə edən diaqnostik qiymətləndirmə prosesi digər aidiyyəti qurumlarla razılaşdırılmaqla tədricən digər bölgələrdə də tətbiq olunacaq". M.Cəbbarov qeyd edib ki, diaqnostik qiymətləndirmənin nəticələri əsasında müəllimlərin dərslər saatlarının bölgüsü təkmilləşdirilib, peşəkarcılıq səviyyəsi yüksək olan müəllimlər daha çox dərslər saatı ilə təmin edilib, zəif nəticə göstərmiş müəllimlər isə əlavə təhsilə cəlb olunublar: "Təhsil Nazirliyi tərəfindən görülmüş tədbirlər nəticəsində diaqnostik qiymətləndirmə aparılan təhsil müəssisələrində müəllim-şagird nisbəti 1:12-dək artıb. Beləliklə, müəllimlərin həftəlik dərslər yükü normasının 1,5 dəfə (12 saatdan 18 saatadək), aylıq vəzifə maaşının isə orta hesabla 2 dəfə artırılması üçün zər-

urətə çevrilmişdir. Bu gün Azərbaycan Respublikasında ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinin geniş şəbəkəsinin yaradılması da bu qayğı və diqqətin nəticəsidir. Əvvəlki illərlə müqayisədə son vaxtlar texniki peşə təhsili müəssisələrinə marağın artması bir daha göstərir ki, peşə təhsili sahəsində islahatlar doğru yolla aparılır. Hazırda ölkəmizdə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin tabeliyində 104, Naxçıvan Muxtar Respublikasının tabeliyində 4, ümumilikdə isə 108 peşə təhsili müəssisəsi vardır. Bunlardan 47-si peşə liseyi, 2-si peşə tədris mərkəzi, 59-u isə peşə məktəbidir. Peşə məktəblərindən 8-i cəzaçəkmə müəssisələrinin tərkibində fəaliyyət göstərir.

Ötən il təhsil sahəsində qazanılan uğurlara gəlincə, bu, həm təhsilin keyfiyyətində, həm məktəblərin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsində, həm də beynəlxalq əlaqələrin yaradılmasında mühüm dövr olmuşdur. Yeni dərslər yaradılmış, informasiya texnologiyalarının tətbiqi sürətlənmiş, məzunların işlə təmin olunması istiqamətində mühüm tədbirlər görülmüşdür. Sadalananlar bir daha bunu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan təhsili dövlət başçısının müəyyənləşdirdiyi siyasətə uyğun yol ilə irəliləyir, inkişaf edir. Ümidvarıq ki, həyata keçirilən islahatlar nəticəsində təhsil sahəsində ölkəmiz dünyanın ən qabaqcıl dövlətləri ilə rəqabət apara biləcəkdir.

İskəndər Quliyev, "Şəffaf Seçkilər" Monitoring Mərkəzinin direktoru